

Kufel rezerwisty z niemieckiego okrętu „Mainz”

INVENTORY NUMBER:

CMM/HŻ/3258

TITLE:

Kufel rezerwisty z niemieckiego okrętu „Mainz”

AUTHOR:

nieznane

TIME OF ORIGIN:

1. połowa XX wieku

TYPE:

naczynie

GENRE:

historia/ etnografia

WYSOKOŚĆ:

355 mm

WYSOKOŚĆ:

218 mm bez pokrywy

ŚREDNICA:

80 mm wylewu

ŚREDNICA:

116 mm dna

OWNER:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

PLACE OF ORIGIN:

Niemcy (Cesarstwo Niemieckie)

PLACE OF ACQUISITION:

Polska

MATERIAL:

fajans

TECHNIQUE:

przemysł

SECTION:

HISTORIA ŻEGLUGI I HANDLU MARYNISTYCZNEGO

LOCATION:

Gdańsk, Spichlerze na Ołowiance, wystawa

DESCRIPTION:

Naczynie o pojemności 1 litra, w kształcie cylindra. Ucho taśmowe, z reliefowym wyobrażeniem marynarza w czapce z powiewającą

wstążką otokową. Nakrywa cynowa w kształcie odwróconego kielicha, zwieńczona całopostaciową figurką marynarza, z uchwytem w formie orła, ze scenami z działań marynarki wojennej (umocnienia nadbrzeżne, działa oddające strzały w kierunku okrętów oraz napis: Deutschlands Flotte im Feuer). Korpus podzielony na trzy pola zdobnicze. U góry pole, w którym znajduje się napis: Bruder stoss die Krüge an. Es lebe der Kasernemann!, ujęte w pierścienie w postaci brązowych i złotych półwałków. Pole środkowe jest wypełnione wielobarwną dekoracją, częściowo wykonaną w reliefie. Na czole korpusu szara sylwetka okrętu sunącego po falach oraz podpis: S.M.S. „Mainz”, pod spodem widnieje kompozycja złożona z: kotwicy, dwóch wiosł, lufy działa, dwóch pocisków, bębna, otoczona z jednej strony liśćmi dębu, z drugiej liśćmi laurowymi. Po bokach umieszczono sylwetki marynarzy: jeden trzyma karabin, obok powiewa bandera niemieckiej marynarki wojennej, drugi trzyma w podniesionej ręce czapkę marynarską. W tym samym polu, po obu stronach ucha dwie sceny. Jedna z nich przedstawia sylwetki trzech marynarzy przy pracy w maszynowni okrętu, pod spodem napisy: O wie ist dem zu Muth/ Der die letzte Wache tut/ So manche Schaufel Kohle/ Haben wir dem Dampf geweiht, Der Dampf ist uns entlohert, So entsieht auch unsere Zeit. Druga scena przedstawia sylwetki czterech okrętów, rzucających snop światła, z dymiącymi kominami oraz dwie mniejsze jednostki, pod spodem napis: Zur Erinnerung an meine Dienstzeit an Bord SMS Mainz. Środkowe pole oddzielone od dolnego takim samym systemem pierścieni jak powyżej. W trzecim, dolnym polu zdobniczym znajduje się pięć medalionów. W pierwszym z nich widnieje sylwetka marynarza oraz panny z parasolką, a także towarzyszący scenie napis: So ist der Dienstschoön, w drugim sylwetki dwóch siedzących marynarzy z uniesionymi w toaście kufłami oraz barmanka przy beczce, pod spodem napis: Hochlebe der Reserveman. W trzecim medalionie przedstawiony jest marynarz siedzący na grzbiecie kozła, obok druga bliżej niezidentyfikowana postać i napis: Bock reiss aus. W czwartym medalionie dwaj marynarze trzymający się za ramiona, scenie towarzyszy napis: Jetzt ist unsere Dienstzeit aus, w piątym medalionie widnieją postaci marynarza oraz matki witającej w progu swego syna, pod spodem następujący napis: Mutter mach die Thur offen. Dno kufła lekko wklęsłe. Na samym dole napis: reservist Dümcke. Pod uchem kufła umieszczono w dwóch kolumnach następujące nazwiska: D ü m c k e, Falsehr, Gerhardt, Kutlenski, Morawski, Plauert, Ritter, Stein, Strzelecki, Schaarwachter, Thouet, Villers II, Waschkut, Westphal, Zins, Ewert / Gross, Heisig, Kopp, Kintz, Puch, Noschet, Schulz, Schneider, Walter, Schroder, Villerst, Wenzel, Waltmann, Wonwode, Gotze. W dziewiętnastowiecznej armii niemieckiej upowszechnił się obyczaj upamiętnienia zakończenia służby wieloma rodzajami pamiątek. Należały do nich chusty, kufle i in., szczególnie popularne na przełomie XIX i XX w. Mogły być wykonane jednorazowo dla części kompanii, jak też na zamówienie dla poszczególnych marynarzy. Powyższy kufel należał do rezerwisty Dümckego, który służył na lekkim krążowniku „Mainz”, zbudowanym w 1909 roku w stoczni Vulkan w Szczecinie. Wśród nazwisk niemieckich rezerwistów widnieją nazwiska o polskim brzmieniu. Polskie nazwiska świadczą o tym, że załogi okrętów niemieckiej marynarki wojennej składały się także z rekrutów polskiego pochodzenia. Polacy – chcąc nie chcąc – w czasach zaborów służyli w obcych formacjach wojskowych. Mimo iż służba w wojsku była przymusowa, pamiątkowe kufle marynarze, tak jak i żołnierze innych formacji, przechowywali często niczym drogocenne skarby, ponieważ wiązały się one z ważnym etapem ich życia.

BIBLIOGRAPHY:

Wróblewska, E., 2005, Pamiątki rezerwistów niemieckiej marynarki wojennej z początku XX wieku. W: Paner, A.; Kłonczyński, A., Kowalski, K., M., (red.), Hortus Imaginum. Studia historyczne dedykowane pamięci profesora Stanisława Mielczarskiego, Gdańsk, s. 263-276.

NARODOWE
MUZEUM
MORSKIE
w Gdańsku

WIRTUALNE
MUZEUM
MORSKIE

Copyright © 2016 National Maritime Museum in Gdańsk. Some Rights Reserved.

Project Shipwreck Conservation Centre with Studio Warehouse in Tczew – construction of new cultural infrastructure of the National Maritime Museum in Gdańsk.

THE SUPPORT GRANTED BY THE EEA AND NORWAY GRANTS, FROM ICELAND, LIECHTENSTEIN AND NORWAY, AS WELL AS NATIONAL RESOURCES.

[PRIVACY POLICY](#)